

Finns det något som är typiskt svenskt?

Berättelse

I Sverige hör du ofta orden “typiskt svenskt”. Människor säger det om mat, om vädret eller om hur man gör saker. Men vad betyder det egentligen? Och vem bestämmer vad som är typiskt svenskt?

“Typiskt svenskt” är ett vanligt uttryck i vardagen. Det är inte ett ord som forskare använder. Forskare som studerar kultur och vardagsliv kallas etnologer. Många etnologer menar att det är svårt att säga att ett helt folk är på ett visst sätt. Människor är olika. Alla i ett land är inte likadana.

En forskare hette Åke Daun. Han skrev en bok om det som ibland kallas svensk mentalitet. Men han sa också en viktig sak. Det handlar om att jämföra, inte om att alla är likadana. Andra forskare har sagt samma sak: det som känns typiskt svenskt kan ändras med tiden.

En annan sak är viktig. Vad som känns typiskt svenskt beror på vem man jämför med. Något kan kännas svenskt i en jämförelse. I en annan jämförelse är det helt vanligt.

Många säger att lagom och jantelagen är typiskt svenskt. Men det stämmer inte riktigt. Ordet lagom finns också i norskan. Och jantelagen kommer från en bok av en författare från Danmark och Norge. Den gäller hela Norden, inte bara Sverige.

Sverige är ett land med många olika människor. Enligt SCB var ungefär 21 procent av människorna i Sverige födda i ett annat land i slutet av 2024. Det finns alltså inte bara ett sätt att vara svensk. Om man vill veta hur det är i Sverige är det bättre att titta på fakta och siffror från SCB än att säga “alla svenskar är...”.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
typisk	som är vanlig för en grupp eller ett land
uttryck	ord eller fras som man säger ofta
etnolog	forskare som studerar kultur och vardagsliv
folk	alla människor i ett land
likadan	precis lika; samma som någon annan
mentalitet	hur en grupp tänker och känner
jämföra	titta på två saker och se vad som är lika och olika
vardag	en vanlig dag; det vanliga livet
Norden	Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island
SCB	Statistiska centralbyrån, som räknar fakta om Sverige

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad menar texten om uttrycket “typiskt svenskt”?
  1. Det är ett ord som forskare alltid använder.
  2. Det är ett vanligt ord i vardagen, men inte ett vetenskapligt ord.
  3. Det betyder att alla svenskar är likadana.
2. Vad menar många etnologer?
  1. Att alla människor i ett land är likadana.
  2. Att det är svårt att säga att ett helt folk är på ett visst sätt.
  3. Att man inte får studera kultur.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Ordet lagom finns bara i Sverige.
  2. Jantelagen gäller hela Norden, inte bara Sverige.
  3. Alla svenskar tycker om samma mat.
4. Varför kan något kännas typiskt svenskt i en jämförelse men inte i en annan? Svara med egna ord.
5. Var kan man titta om man vill veta fakta och siffror om Sverige?

Diskussionsfrågor

- Vad säger man är “typiskt” för det land du kommer ifrån? Stämmer det för alla?
- Har du hört något om vad som är “typiskt svenskt”? Vad sa man då?
- Varför kan det bli fel att säga “alla i ett land är likadana”?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en sak som många kallar typisk för ditt land. Tycker du att det stämmer för alla? Varför eller varför inte?